

VÝVOJOVÁ DYSLEXIE

- je vývojová porucha učení projevující se neschopností naučit se číst, přestože se dítěti dostává běžného výukového vedení, má přiměřenou inteligenci a sociokulturní příležitosti. Je podmíněna poruchami v základních poznávacích schopnostech, přičemž tyto poruchy jsou konstitučního původu.
- **vizuálního typu** - převaha obtíží je v nedokonalé zrakové analýze a diferenciaci. Značné tendence ke statickým inverzím, tj. záměnám tvarově (b-d, m-n, t-l-j, p-q) nebo zvukově podobných hlásek (s-z, č-š) a kinetickým inverzím (záměny typu: suk-kus), četné vynechávky hlásek i slov.
- **motorická** - pomalost a těžkopádnost čtení provázená zejména četným výskytem tzv. dalších specifických chyb v důsledku narušení artikulační obratnosti a dalších verbálně-motorických aktivit - specifických asimilací.
- **integrativní** - převaha obtíží je v procesech syntézy a automatizačních aktivitách. Obtíže začínají při osvojování větších celků (slabiky, slova), čtení zůstává na velmi nízkém stupni, není rozdílu mezi čtením textu obtížného a snadného.
- **ideognostická** - převažují obtíže v pochopení symbolické povahy grafického projevu. Těžkosti nepůsobí zachycování a třídění zejména vizuálních podnětů, ale jejich pohotové naplnění odpovídajícím obsahem. Čtení je nápadně pomalé, chybí plynulost, slova přiměřuje obsahu. Na vyšší úrovni se tyto obtíže projevují nízkým stupněm porozumění čtenému textu, nápadný je nepoměr mezi čtením textu obtížného a snadného.

VÝVOJOVÁ DYSORTOGRAFIE

- je vývojová porucha učení projevující se narušenou schopností osvojovat si pravopis jazyka, přestože má přiměřenou inteligenci, dostává se mu běžného výukového vedení při obvyklé sociokulturní úrovni. Je podmíněna poruchami v základních poznávacích schopnostech endogenního charakteru.
- **auditivní** - jde o primární narušení procesů sluchové diferenciaci a analýzy. Oslabení bezprostřední auditivní paměti, obtížné zachycování pořadí jednotlivých hlásek ve slově, i když jejich smysl chápe. Z chyb převažují četné inverze, vynechávky hlásek, slabik, interpunkčních znamének.
- **vizuální** - nedokonalá výbavnost grafémů zejména tvarově, ale i sluchově podobných při oslabení, snížení kvality vizuální paměti. Četné další chyby, které dítě zrakem neidentifikuje, spontánně v diktátech opraví jen velmi málo chyb.
- **motorická** - vlastní akt psaní je namáhavý, těžkopádný, pomalý v důsledku narušení jemné motoriky ve smyslu vývojové dyspraxie. Často jsou přidruženy artikulační neobratnost a specifické asimilace. Uplatňují se zde i obtíže z precvičování levorukosti. Grafický projev je natolik obtížný, že odčerpává veškerou pozornost na kontrolu psaného a uvědomělou aplikaci gramatických zákonitostí. Diktát a přepis je rovnoměrně zatížen chybami. Dysgrafie je podkladem dysortografie.

VÝVOJOVÁ DYSGRAFIE

- je specifická porucha písemného projevu při normálních intelektových předpokladech, obvyklém pedagogickém vedení a přiměřené sociokulturní úrovni organicky podmíněná. Převaha obtíží je v narušení úrovně jemných motorických, resp. Vizuomotorických aktivit (dyspraxie), příp. následek zásahu do přirozeného rozvoje lateralizace mozkových hemisfér. Písmo je neuspořádané, až nečitelné, vlastní akt psaní těžkopádný, pomalý, neobratný, časté obtíže se zapamatováním správného tvaru grafémů.

VÝVOJOVÁ DYSKALKULIE

- porucha matematických schopností
- **praktognostická** - dítě nedospívá k pojmu číslo - neorientuje se na číselné ose, nechápe pojem více, méně, porucha prostorového faktoru matematických schopností
- **lexická** - dítě neumí číst symboly, tvarově podobná čísla jako 12, 21 nebo IV, VI, není schopno přečíst vícemístné číslo s nulami uprostřed
- **ideognostická** - dítě nechápe matematické pojmy a vztahy, nechápe vztahy v matematických řadách a neumí v nich pokračovat (5, 10, 15, ...), počítat po jedné od daného čísla - těžší forma poruchy
- **verbální** - dítě neumí používat matematický slovník, potíže při jmenování čísel, řad, hlavně sestupně (od 44 a níže), problém - 4x více, o 4 více, aj.)
- **grafická** - porušená schopnost psát matematickou symboliku - problém psát a rýsovat, dítě špatně řeší písemné sčítání pod sebe a písemné dělení, častým jevem je prostorová dezorientace
- **operativní** - neschopnost provádět operace s čísly, problém v algebře, nezautomatizovanost sčítání a odčítání, násobení a dělení, děti používají nejčastěji počítání na prstech, uchylují se spíše k písemným formám matematických operací.

Zdroj :

Pedagogicko - psychologická poradna

Doporučená literatura:

Zelinková : Pedagogická diagnostika a IVP (Portál)

Pokorná : Teorie a náprava vývojových poruch učení a chování (Portál)